

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 171/2016-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 252/2015 a jeho uznesením z 22. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením z 3. júna 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er 252/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 22. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením z 3. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou napadnutého konania vedeného okresným súdom v postavení povinnej v 5. rade vo veci exekúcie vedenej oprávnenou (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) na podklade exekučného titulu, ktorým je rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 37 Cb 10/2000 z 10. februára 2015; označeným rozsudkom bola sťažovateľka spoločne s povinnými v 1. až 4. rade zaviazaná zaplatiť oprávnenej 3 902,94 € s 25 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 3 902,94 € od 16. februára 1999 do zaplataenia, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného z povinných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných povinných. Povinní v 1. až 5. rade boli zároveň zaviazaní aj na náhradu trov konania v sume 451,25 €. Sťažovateľka podala proti upovedomeniu o začatí exekúcie sp. zn. EX 4/2015 z 18. februára 2015 námietky, ktoré zároveň odôvodnila. Okresný súd uznesením sp. zn. 17 Er 252/2015 z 22. apríla 2015 rozhodol o námietkach tak, že exekúciu v sume 1 015 € na vymoženie istiny zastavil, v súvislosti s tým upravil vymáhaný úrok bližšie špecifikovaný vo výroku označeného uznesenia a námietky povinných zamietol.

Sťažovateľka namieta, že okresný súd sa v uznesení sp. zn. 17 Er 252/2015 z 22. apríla 2015 žiadnym spôsobom nevyjadril k jej argumentácii obsiahnutej v jej námietkach proti exekúcii, k čomu konkrétne uvádza:

„Okresný súd Košice-okolie, Uznesením zo dňa 22. 04. 2015, č. k.: 17 Er/252/2015, nesprávne určil dátum podania námietok sťažovateľky voči prebiehajúcej exekúcii.

Sťažovateľka podala námietky proti exekúcii vedenej na exekútorskom úrade Ing. JUDr. Bohumila Husťáka... pod č. k. 04/2015. Námietky voči predmetnej exekúcii podala na poštovú prepravu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne... 27. 02. 2015.

Dňa 13. 03. 2015 sťažovateľke bolo doručené Opravné upovedomenie o začatí exekúcie a spôsobe vykonania exekúcie, ku ktorému sťažovateľka súdnemu exekútorovi zaslala Doplnenie námietok zo dňa 27. 03. 2015.

Námietkami sťažovateľky zo dňa 26. 02. 2015... sa konajúci súd nezaoberal, čím sťažovateľke svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, a najmä porušil jej základné práva na súdnu ochranu zaručené Ústavou SR. V rozhodnutí Okresného súdu Košice-okolie, a ani v opravnom rozhodnutí Okresného súdu Košice-okolie totiž nie je žiadna zmienka o tom, ako sa súd s námietkami sťažovateľky vysporiadal, pričom je zrejmé, že súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľky voči exekúcii boli podané včas.“

Podľa sťažovateľky napadnuté uznesenie okresného súdu „trpí vadami, je arbitrárne, nepreskúmateľné, nesprávne, nezákonné a nakoniec aj nespravodlivé“.

Porušenie svojich práv garantovaných ústavou a dohovorom napadnutým uznesením okresného súdu z 22. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením z 3. júna 2015 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odôvodňuje sťažovateľka takto:

„Sťažovateľka vzniesla voči doručenému Upovedomeniu o začatí exekúcie zo dňa 18. 02. 2015, EX 4/2015 ako aj voči celej prebiehajúcej exekúcii námietky a to z dôvodu, že z Osvedčenia o dedičstve č. k.: 39 D 695/2004 zo dňa 08. 12. 2004 vyplýva, že poručiteľ [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ] (pôvodne ako žalovaný v 5. rade) zomrel dňa [REDAKOVANÉ] a na základe Osvedčenia o dedičstve sa stala dedičkou po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ].

V zmysle Osvedčenia o dedičstve, č. k.: 39 D 695/2004 zo dňa 08. 12. 2004, všeobecná cena majetku poručiteľa bola vo výške 473 800,00 Sk, výška dlhov poručiteľa bola vo výške 307 671,00 Sk a čistá hodnota dedičstva bola vo výške 166 129,00 Sk t. j. 5.514,47 Eur.

V zmysle §-u 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou.

Dedenie nemá byť pre dediča majetkovým rizikom. Preto dedič zodpovedá za pasíva dedičstva iba do výšky nadobudnutého dedičstva. Ak je viac dedičov zodpovedajú podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k cene celého dedičstva. V zmysle Osvedčenia o dedičstve zo dňa 08. 12. 2004 podľa ust. § 175zca ods. 1 písm. a) O. s. p. a § 481 Občianskeho zákonníka, dedičstvo po poručiteľovi nadobudla jediná dedička zo zákona v II. skupine zákonných dedičov, matka poručiteľa a teda sťažovateľka.

Z citovaného zákonného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že sťažovateľka môže za pasíva dedičstva zodpovedať maximálne do výšky 5.514,47 Eur a preto jej v exekučnom konaní Ex 4/2015 vedenom na Exekútorskom úrade Ing. JUDr. Bohumila Husťáka, so sídlom Žriedlová č. 3, 040 01 Košice nemôže byť uložená povinnosť na úhradu dlžnej čiastky vo výške 20.420,72 Eur, tak ako to vyplýva z Upovedomenia o začatí exekúcie a o spôsobe vykonania exekúcie zo dňa 18. 02. 2015.

Ochrana dediča podľa vyššie cit. ustanovenia spočíva v tom, že jeho zodpovednosť voči veriteľom je obmedzená cenou nadobudnutého dedičstva.

Zmyslom tejto úpravy je, aby sa dedič dedením nedostal do horšej majetkovej situácie, než akú mal pred dedením, a aby bol chránený pred negatívnym dopadom dedenia. Zodpovednosť má iba ten dedič, ktorý skutočne dedičstvo nadobudol. Kto dedil a v akej hodnote, je známe a aj potvrdené rozhodnutím súdu o dedičstve alebo osvedčením o dedičstve, ktoré vydá notár. Z týchto rozhodnutí je zrejmé, v akej (čistej) hodnote dedič dedičstvo nadobudol (uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 29. 9. 2010, sp. zn. 4 Obo 74/2010) ...

Porušovateľ sa voči sťažovateľke dopustil odmietnutia spravodlivosti (denegatio iustitiae). Tým, že Okresný súd Košice - okolie neodôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k sťažovateľke a nezaoberal sťažovateľkou podanými námietkami, a to ani v Uznesení Okresného súdu Košice-okolie, č. k.: 17 Er/252/2015 zo dňa 22. 04. 2015 a ani v Opravnom Uznesení Okresného súdu Košice-okolie, č. k.: 17 Er/252/2015 zo dňa 03. 06. 2015 porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. “

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Er/252/2015 a jeho Uznesením pod sp. zn.: 17 Er/252/2015 zo dňa 22. 04. 2015 ako aj Opravným Uznesením pod sp. zn.: 17 Er/252/2015 zo dňa 03. 06. 2015 porušené bolo.

2. Ústavný súd SR týmto zrušuje Uznesenie Okresného súdu Košice-okolie pod sp. zn.: 17 Er/252/2015 zo 22. 04. 2015 ako aj Opravné Uznesenie pod sp. zn.

č.: 17 Er/252/2015 zo dňa 03. 06. 2015 vo vzťahu k [REDAKOVANÉ]... a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ]... sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000,00 Eur...

4. Okresný súd Košice-okolie je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 296,44 Eur...“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu z 22. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením z 3. júna 2015.

Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že okresný súd uznesením sp. zn. 17 Er 252/2015 z 22. apríla 2015 rozhodol tak, že exekúciu v sume 1 015 € na vymoženie istiny zastavil, v súvislosti s tým upravil vymáhaný úrok bližšie špecifikovaný vo výroku označeného uznesenia a námietky povinných proti exekúcii zamietol. Dňa 26. mája 2015 sťažovateľka okresnému súdu doručila návrh na zmenu uznesenia tohto súdu sp. zn. 17 Er 252/2015 z 22. apríla 2015 (ďalej len „návrh na zmenu uznesenia z 22. apríla 2015“) a zároveň proti označenému rozhodnutiu okresného súdu podala v ten istý deň aj dovolanie. Okresný súd vydal 3. júna 2015 v súlade s § 167 ods. 2 v spojení s § 164 Občianskeho súdneho poriadku opravné uznesenie, ktorým vykonal opravu textu odôvodnenia uznesenia okresného súdu z 22. apríla 2015, keďže *„pri písomnom vyhotovení uznesenia o zastavení exekúcie došlo k prehliadnutiu podania povinnej označeného ako námietky zo dňa 26. 2. 2015, ktoré nebolo zapísané textu odôvodnenia, aj keď v odseku treťom riadku prvom je vyznačené, že bolo súdom zohľadnené, preto bolo potrebné vykonať opravu“* (citované z uznesenia okresného súdu č. k. 17 Er 252/2015-88 z 3. júna 2015, pozn.). Proti uzneseniu okresného súdu z 3. júna 2015 mala sťažovateľka právo podať odvolanie, ktoré však nepodala.

Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v uvedenom kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje

a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom.

V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľka podaním dovolania proti uzneseniu okresného súdu z 22. apríla 2015, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

Ústavný súd v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54). Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky uplatnením

zásady *ratio temporis* vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu z 22. apríla 2015 odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv aj opravným uznesením okresného súdu z 3. júna 2015.

S prihliadnutím na už spomínaný princíp subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania opravného uznesenia okresného súdu z 3. júna 2015 využitím riadneho opravného prostriedku - odvolania. Sťažovateľka tento riadny opravný prostriedok proti opravnému uzneseniu okresného súdu nepodalala, a preto je jej sťažnosť aj v tejto časti neprípustná.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky ako celok podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2016